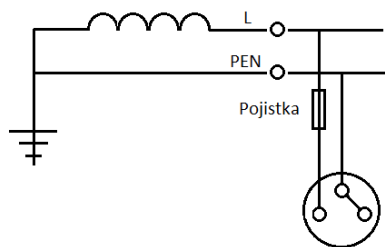

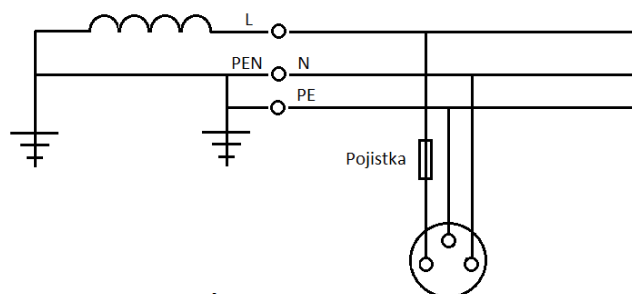
170 nebo 240 V, hlavně že hrajeme. Kdo to nezná, aspoň se poučí.

Dnes v době počítačů, digitálních mixů, digitálních osvětlovacích pultů a ostatních "háklivých upravovačů zvuku" je dobrý stav zdroje elektrické energie důležitý, pro ochranu zařízení samotných, ale hlavně kvůli bezpečnosti a zdraví účinkujících a diváků. Proto mají všechna zařízení revizi a práci s elektrickým proudem zvukaři v žádném případě nepodceňují. Úraz elektrickým proudem je černá múra každého zvukaře. Omlouvám se všem hudebníkům, kterým nedovolujeme používat jejich "prodlužky". Po domácku "domaštěná" komba v nás vzbuzují děs a hrůzu a to nejen kvůli zvuku, především pak kvůli odpojeným ochranným vodičům. Vzpomínám si, jak na společné akci dvou kapel u Brna, zemřel konferenciér po tom, co držel mikrofon v ruce a dotkl se jiného mikrofonu od druhé kapely. Fáze na kostře elektrického zařízení není rozhodně vtip, ale jde skutečně o život. Rozhodně si žádný zvukař nepřeje volat černé havrany na odvoz zemřelého kamaráda. Víím, že jsme tím někdy otravní, ale není nic horšího, než když zvukař podceňuje zásady a normy pro rozvod a distribuci elektrické energie.

Není to tak dávno, co jsme se s kolegy bavili o stavu rozvodů elektřiny v sálech, kde zvučíme. Musím konstatovat, že dnešní stav je ve srovnání se stavem před 25-ti lety velmi dobrý. Každý sál má platnou revizi a amatérské úpravy, dříve tak běžné, se prakticky nevidí. Ano každý slušný zvukař si po připojení prodlužovací šňůry proměří základní stav zařízení. Prověří si napětí na fázích, zkontroluje si, zda je středový (dříve nulový) vodič funkční, zda funguje a zda je zapojen ochranný vodič. Musíme si uvědomit, jestli pracujeme v rozvodech sítě TN-C nebo TN-S.

sít' TN - C

sít' TN - S

Kontrolujeme, zda je ochranný a středový vodič v rozvodu spojen nebo zda je ochranný vodič veden samostatně a pracovní proud tedy teče mimo ochranný vodič. To je důležité pro ochranu našich technických zařízení a neméně pro ochranu před úrazem elektrickým proudem. Používáme kvalitní distributory, ať už vyrobené autorizovaným výrobcem nebo koupené od výrobce, který se zabývá výrobou distributorů pro live ozvučení.

Rozhodně není výjimkou proudový chránič, zařazený v distributoru. Naším zájmem je bezproblémová hudební produkce, ochrana našich kolegů a nás samotných před úrazem elektrickým proudem. Proudový chránič pracuje na principu měření průchodu proudu z

fázového vodiče do středového vodiče.
Pokud je rozdíl proudu větší než konstrukční hodnota proudového chrániče, proudový chránič odpojí zařízení od přívodu elektrického proudu.

Můj popis je podrobný proto, aby si čtenáři uvědomili, co všechno mají technici při produkci na starosti. A to schválně vynechávám světelná zařízení, různé mašinky na výrobu mlhy, promítací mašinky, inteligentní hlavy a nevím co ještě nezapomenout v rámci "kompetence" našich kolegů osvětlovačů.

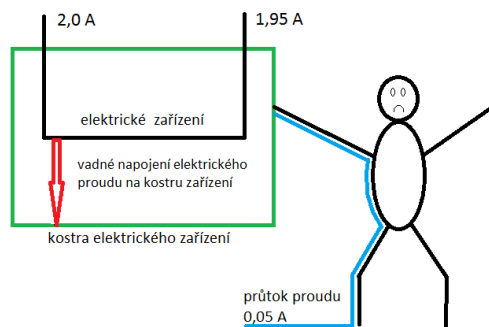

Schéma práce proudového chrániče

Nejkuriosnější případ ve vztahu k rozvodům elektrického proudu se nám s kapelou stal ve vesničce u Brna. Už příjezd na místo byl impozantní, na konci vesnice stál na kopečku kulturák, u kterého končila silnice, rozvod elektřiny a vlastně celý svět. Kulturáček byl příjemný, sálek útulný a pořadatelé vzorní. Napojili jsme se na rozvod 400V distributorem, roztáhli jsme prodlužovací kabely po podiu. Nachystali jsme veškerý "cirkus" a začali zkoušet. Zvukař vyděšeně hleděl na mixážní pult. "Jak to že hrajeme, když mi nesvítí hlavní kontrolka, že by shořela doutnavka?" Jenže zvuk co "vypadával" z reprobeden byl děsivý, zkreslený až hrůza. Postavil jsem se za světelný pult a rozsvítil první sadu světel, všechno zhaslo. Svoje světla jsem vypnul a sál se opět rozsvítil. To bylo vážné, změřili jsme napětí mezi fázemi a středovým vodičem - 170V střídavých. KATASTROFA, v obci bylo tak špatné vedení, že nesneslo jakoukoliv zátěž. Hráli jsme bez světel a zvuk připomínal mírně zesílený telefon.

V těch dřevných dobách jsme se rádi oddávali alkoholu. Ani já jsem nebyl výjimkou, pokud jsem neřídil. V Pasohlávkách u Mikulova jsme hráli zábavu a já měl jako vždy na starosti rozvody elektřiny. Distributor jsme tehdy připojovali přes kabel přímo do hlavního rozvaděče na rozvodné lišty. Byla to jediná provozu schopná metoda, jak s kapelou fungovat, sice jsme porušovali všechny myslitelné normy, ale co dělat. Před zábavou to nebyl problém, ale na konci ajajaj. Při odpojování jedné fáze jsem se chytil rozvodu, a jak jsem měl haraficu, už jsem se nepustil. Byla to taková hrůza, že jsem cítil ozón v ústech ještě týden. Zachránily mě až vypadlé hlavní pojistky na sloupě. Ještě že mám srdce jako zvon. Od té doby jsem při produkci nevzal do úst alkohol, což mi vydrželo až dodnes.

Další kuriozitou byl sál ve Velkých Němčicích. Původně rozvody z 30-tých let, další rozvody z 50-tých let a poslední rozvod z let 70-tých. Každý rozvod samostatný, ale všechny byly propojeny takovým zvláštním způsobem - středovými vodiči. Museli jsme se připojovat fázemi na jeden rozvod a středovým vodičem a vodičem ochranným na rozvody jiné. V opačném případě nám vypadávali pojistky v sále nebo osvětlení v přísálí nebo elektrické topení. Zapojení nám poradil místní elektrikář, s poznámkou že se v OPBH elektrikáři, při rekonstrukci elektrických rozvodů, zbláznili. Jednou jsme byli ve zmíněném sále na koncertě Katapultu. Před koncertem jsme posedávali v hospodě a vedle u stolu Olda Říha s ostatními klel jak pohan. Kluci od techniky se nebyli schopni připojit k elektrickému rozvodu. Nabídl jsem pomoc, ale se zlou jsem se potázal, byl jsem nazván vlezlým

amatérem. Proto jsem zareagoval tržně, pokud budou před každým z naší party stát dva velké Ferneti, pomůžu jim se zapojením. Deset minut před začátkem koncertu se objevil hospodský s tácem Fernetů a s technikem od Katapultů. Za pět minut se už hrálo a my jsme byli opojeni Fernetem a zvukem Katapultu.

Občas se mi zasteskne po mém zvukařském mládí a po kamarádech, ale vracet se do doby, kdy nebyl výjimkou zdevastovaný rozvod elektřiny, se mi opravdu nechce.

Metoděj Skřeček - mistr zvuku

První Země s.r.o.
Sokolská 474/4
69145 Podivín
www.dobre-ozvuceni.cz